

OBSAH

PREDSLOV	13
EDIČNÁ POZNÁMKA	15
ÚVOD ALEBO SKÚMANIE DETVIANSKEHO ĽUDU V ŠIRŠOM KONTEXTE	17
Premeny populačného správania sa európskej spoločnosti	18
Teoretické východiská a metodické prístupy	20
Súčasný stav problematiky	28
Pramenná báza výskumu	34
Výskumné otázky a hypotézy	39
ZÁKLADNÉ ŠTRUKTÚRY DEJÍN PODPOĽANIA	43
Majetkové pomery a osídlenie	43
Laznícka kolonizácia a vzrast významu Detvy v regióne	45
Zamestnanecká štruktúra podpolianskeho ľudu	50
Poľnohospodárstvo	50
Potravínársky priemysel	54
Drevospracujúci priemysel	57
Sklárska výroba	59
Remeselná výroba	61
Etnická štruktúra obyvateľstva	63
Slováci	63
Maďari	64
Nemci	65
Rómovia (Cigáni)	66
Konfesionálne zloženie	68
Vývoj cirkevnej organizácie v Detve	72
Založenie katolíckej farnosti	72
Detvianský kostol a farské budovy	72
Život v detvianskej farnosti v dlhom 19. storočí	76
Farnosť v susedstve nekatolíkov	76
Správa farnosti na roztratených lazoch	76
„Biedy a útrisky“ alebo každodenný život farníkov v 19. storočí	81
Detvianski farári a ich vplyv na demografické procesy vo farnosti	88
Školy na Podpoľaní v kontexte populačného vývoja	93
Veľkosť populácie detvianskej farnosti v dlhom 19. storočí	100
Kam nás pustia pramene	100

Vývoj počtu duší detvianskej farnosti	104
Detvianski veriaci vo svetle moderných sčítaní obyvateľstva	112
ĽUD DETVIANSKY OČAMI DOBOVÝCH POZOROVATEĽOV	117
Základné kontúry obrazu Detvy	117
Obraz Detvy v slovenskej kultúrnej pamäti	120
Tvorcovia a šíritelia obrazu Detvana	123
„Detva nie je dedina ... Detva je kraj!“ – Obraz Podpoľania ako originálnej krajiny	127
„Detvania [sa] z ohľadu obydľia na dvoje delia, totiž na mešťanov a lazníkov“ – Obraz odlišných typov Podpoľancov	128
„... žije si náš ľud slovenský, ľud dobrý, ľud špatnokrásny, ľud svieži, silný“ – Pozitívny obraz Detvanov	130
„Títo polodiví ľudia zo všetkých pôžitkov civilizácie poznajú len alkohol“ – Negatívny obraz Detvanov a dôvody jeho vzniku	136
Zlá povesť	137
Zlodeji a násilníci	139
Korheli	143
Vrahovia	144
Žaloba vs. obhajoba detvianskeho ľudu	147
Detva vo vizuálnom umeleckom stvárnení	150
Transformácia obrazu detvianskeho ľudu	155
SOBÁŠE	159
Uzatváranie manželstiev v uhorskej spoločnosti	159
Sobášne zvyky na Podpoľaní	163
Pytačky a zásnuby	164
Sobáš	166
Hostina u nevesty	168
Obrady v dome ženícha	170
Charakteristika evidencie sobášnych matrík	173
Absolútne počty sobášov a hrubá miera sobášnosti	175
Podiel druhých a ďalších sobášov	184
Priemerný sobášny vek	188
Sobášny vek snúbencov podľa druhu sobáša	189
Vek pri protogamných sobášoch podľa vekových skupín	196
Sezónny priebeh sobášov	201
Zhrnutie	207

NARODENIA	211
Narodenie dieťaťa v uhorskej spoločnosti	211
Prax a zvyky spojené s príchodom dieťaťa na Podpoľaní	212
Charakteristika evidencie krstných matrik	219
Absolútne počty narodených a hrubá miera pôrodnosti	222
Nemanželské narodenia	229
Legitimácia detí	235
Viacpočetné narodenia	236
Mŕtvorodenosť	239
Narodenia pohrobkov	241
Sezónny priebeh narodení	243
Frekvencia krstných mien	245
Meno ako spoločenský znak	245
Analýza mužských mien	246
Analýza ženských mien	250
Pozadie príchodu nových mien na začiatku 20. storočia	254
Zhrnutie	256
 ÚMRTIA	 259
Smrť ako súčasť ľudského života	259
Pohrebné zvyky na Podpoľaní	261
Charakteristika evidencie úmrtí v cirkevných matrikách	266
Absolútne počty pochovaných a hrubá miera úmrtnosti	269
Úmrtia podľa veku a pohlavia	277
Príčiny úmrtí	284
Sezónny priebeh úmrtí	291
Zhrnutie	294
 ŠPECIFIKÁ RODINNÉHO A NERODINNÉHO ŽIVOTA	 297
Na okraji spoločnosti	297
Cudzinci	298
Žobráci a tuláci	303
Vojaci a veteráni	308
Čierny rok 1873	313
Epidémia kašľa	313
Pravé kiahne	317
Cholera	321
Prirodzený pohyb a prirodzený prírastok	326

ZÁVER	331
ZOZNAM POUŽITÝCH PRAMEŇOV A LITERATÚRY	342
ZOZNAM TABULIEK, GRAFOV, MÁP A OBRAZOVEJ PRÍLOHY	369
ZOZNAM SKRATIEK	374
REGISTER DETVIANSKYCH PRIEZVISK	375
MIESTNY REGISTER	379
SUMMARY	381
TABUĽKOVÁ PRÍLOHA	386
FAREBNÁ OBRAZOVÁ PRÍLOHA	401